

САНА ОЛОХ

СССР ЧУРАЛЧЫ ОРОУОНУНААНЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭННТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОУОН НААБЫ, СОВЕТЫН ОРГАНА

Орнотуу Чуралчын Ороуонунанан Комитетин КИССС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сый аятынын
15 минуттан тааар

№ 26 (3982)

1971 сый. Кулун тутар 4 күнө
ЧЭППИЗ

Сыйна
2 харчы

Чилибинский уобалас. Пяти-
летняя сорууданы ситинилээх-
тик толорбутун уонна проес-
водство кыдыуун үрдэттиги
ситисити иһин В. И. Ленин
аатынан Магнитогорскайдаагы
металлургической комбинат Ле-
нин орденынан наараадаланно.
Магниткалар сыйи корсө
көтөөх куоталаһыны төпи-
тэлэр. Былааны таһынан 19
тыһымча тонна чуутун, 19
тыһымча тонна мстаал, 7700
тонна прокат сориһинэ.
СИМОНКА: металлургичес-
кай комбинат доменной сыаһын
фрагмента.

Б. Клипиницер фотота.
ССТА фотохрониката.

ССРС ЭРГИЭНИН МИНИСТЕРСТВОТЫГАР

ССРС Министрдарын Советын сыаналарга Государствен-
най комитета уонна ССРС Эргиянин министерствота бу
дьыл кулун тутар 1 күнүттэн ССРС Министрдарын Сове-
тын соруудаһынан пороот туттар манньы табаардарыгар го-
сударственной розничной сыаналар наматылыһылыр
днэн биллэрэлэр:

Диагоналинан 47 сантиметрга дьэри изэмйээх кине-
скоптаах телевизордарга уонна телевизорга туттулар
кинескоптарга ортотунан 19 бырыһыан.

Диагоналинан 47 сантиметрга дьэри изэмйээх
оңоһууттан уһулубут (аасыт сылардаагы таһаары-
лар) кинескоптаах телевизордарга ортотунан 30 быры-
һыан.

Таңас суулар массыналарга ортотунан 16 быры-
һыан.

Цилиндэрэ 125—175 кубической сантиметр изэ-
мйээх мотоциклларга ортотунан 19 бырыһыан.

Мотореллардарга ортотунан 16 бырыһыан.

Мопедтарга ортотунан 11 бырыһыан.

Мотордаах велосипедтарга ортотунан 14 бырыһыан.

Электрическэй уонна механической бритваларга орто-
тунан 20 бырыһыан.

Пленина сабылаах напроновой таңастан оңоһулубут
плащтарга («болонья») ортотунан 15 бырыһыан.

Пленочнай матырыяаллартан тигилибит оңоһунтар
га (плащтар, накидкалар, хайаһыстыбаннай мейвөч-
чүктөр, скатердэр уонна да атыттар), полиэтиленовэй
уонна поливинилхлориднай пленналарга ортотунан 38
бырыһыан.

Шариновой авторучналар сорох нэрүктэригэр ортоту-
нан 50 бырыһыан.

Шариковой авторучналарга туттулар ампулаларга
ортотунан 38 бырыһыан.

Аэрозольнай хаалаах олох-дьаһах химиятын табаарда-
рыгар ортотунан 20 бырыһыан.

Үлэни күүһүрдэргэ Этинилэр

«Межколхозстрой» иһинэ-
ри партийнай тэрилтэ аһаас
партийнай муньаһар партия
XXIV сыйин Директивала-
рын бырайыагы туһунан
ССКП райкомун инструктора
А. А. Шадрин дакылаатын
дүүэлэстилэр. Коммунистар
уонна рабөчайдар тохсус
пятилетка Директиваларын бы-
райыагы бийирэстилэр.

Аһаас партийнай муньа-
ха иһин таһынан сьезд чы-
һигэр ытылаһыт эбэһээтэ-
листибэ туолуутун турутуу
туһунан МСО Советын пред-
седателэ Н. В. Слепцов иһи-
тиннэри оңордо. Оңтон
көстөрүнэн тэрилтэ сый саба-
лаһыбытар ылыммыт эба-
һээтэлистибэ тохтор куттал-
ламмыт. Тохсунуу, олунуу
ыйдарга ылыммыт соруу
ырааһынан туолбатах.

Муньаһа тыл эһит үлэ-
һиттэр ити итэһтэри иһан
туран туруоруммут сыйа сый-
һигэр туһугар тууута 3-сү
түргүннэ 5—6 бастыаһынай
үлэһир бийтээдэлэри тэри-
йэри уонна былааннаах объек-
тарга үлэни күүснэ ыһтар
наадалаһынан аахтылар.

А. ГУЛЯЕВА,
партийнай тэрилтэ се-
кретарын солбуһааччы.

Болтохоттон биһиги общественной
корреспондент Н. Бушуев суруйар

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ МИНИМУМУ ТУТТАРАЛЛАР

Кындаага ветеринарнай
фельдшер Ангелия Габыше-
ва быйыл 25 кийини хабап
экономической минимуму
үөрөһүтэ. Программаны
тохору бүтэрэн барап, үө-
рээччилэрин билиһини
бэрэбэрээһир экзамен
мыһыта. Экзамены совхоз
экономика И. И. Дьячкова-
скай председателээх, сель-
совет председателэ А. Г.
Захарова, отделение управ-

лиаһа Г. Х. Новгородон
састааптаах комиссия ту-
тар.

Маяһаһы экзаменга 18
кийи хабылына. Кийилэр
бары сөптөөх билиһин ыл-
быттара көһүнэ. Орлук
үчүгөй эппиэттэри дөтөд
сбладиссыйа Татьяна Сив-
цова, манньыһыт Христи-
на Кривошапкина, сороосу
көрөөчү Анастасия Боре-
мова биэртэлээтилэр.

Истинник биһирииллэр

Кындаа учаастагар пар-
тия райкомун секретара
Д. Д. Дьячкова партия
XXIV сыйин Директива-
ларын бырайыагы уонна
аап дөйду балаһыаньатын
тустарынан лекцияны аах-

та. Лекцияны мустубут үгүс
ийи биһирээн иһитилэр.

Партия тохсус пятилет-
кага таһаарыт Директива-
ларын бырайыагы биһи-
рэн биэс кийи тыл эттэ.

АГИТШТАБТАР ААННАРА АҢЫЛЫННА

Болтохото сельсовет
председателэ А. Г. Захаро-
ва салайааччылаах 9 ки-
һигтэн састааптаах агит-
штаб тэриһинэ. Нөһүлүк
барыта биэс зонага хайы-
тылына. Хас биһирди зона-
ны биэсти киһигтэн
аппаммыт зона штаба сала-
йар. Кийилэр нөһүлүккэ
тэриһибит 15 агиткварти-

ралары салайаллар.

Аасыт бөһиһиһи-
ныккэ зоналар штабтарып
муньаһтара ытылыһына.
Муньаһа зоналар иһин
ардыларыгар куоталаһыны
уоһуубуйата биһиртэһиһи-
нэ. Бары 15 агитквартира-
ларга тохсус пятилетка
Директиваларын бырайыа-
гы үөрөһи садаланна.

Политинформатордарга семинар

Партия райкомун секре-
тара Д. Д. Дьячкова бол-
тохо агитштабын полит-
информатордарыгар партия
КК Директиваларын маас-
сага хайдах твэрдиэхкэ, ой-

дөтөөхкө сөбүй днэн темага
семинар биэрэ. Семинар
политинформатордары агит-
квартираларга мытылар
уочараттаах зантиселарга
үчүгөйдик сөһиллэтэ.

Сыланнар ыгырыларынан

Сыланг нөһиһиһи Советын исполкома үп хомуурутар
1971 сый былааһын толоруута уонна ССРС XXIV сыйин
көрсө үрдэттиһибит эбаһээтэлистибэ ылыммыта уонна па-
һиһиһиктэр Советтарыгар ыгырыы таһаарыта.

Сыланг Совета ити ыгырыатын ситинилээхтик толо-
ро. Ол курдук, булгуччулаах оһааһи страхование уонна
ис түһээн үптарин 3662 солкуобайы хомуйан сыллаары
былаанын олунуу 25 күнүгэр толордо. Бу күнүгэ
сгезд аһылдытын көрсө көмүз өтгүнэн страхование бас-
таһи кварталлаах былаанын толоруута үлэни күүсэ
ыһтар.

Сыланг Совета ити ыгырыатын ойөөн Чакыр, Соловьен,
Халлар нөһиһиһиһи Советтара булгуччулаах страхование
уонна ис түһээн үптарин сыллааһыларын хомуйан кийилэр-
дилэр. Ол эрөөр Бахем, Хоптово нөһиһиһиһи уонна
Чурапчы сельскэй Советтара үп хомуурутар улахан бытаа-
рыны таһаардылар. Оһон ити Советтар түргэи дьаһалта-
ры ылаллар наада.
Н. МАКАРОВ.

ССТА фотохрониката

ССТА фотохрониката

Автобус сага маршрута

Оройуон иһигэр сыдыарга аһаһан Алларда Восток автобустарыттан эһи биһир автобус калаа. Били Билтонгодо кинилэр, онно хонор.

Оттон куу ахсы сарсырда 7.30 часка хонор, Хар-баланы таарыйан Чурапчыга киирэр. Арымаахтан кэлэр автобуу күүтэр уонна Хар-балара (Хатылыга) иһикин тахсар. Чурапчыга төһөр уонна четнайа суох чыыһаларга сарсырда 10.30 часка Чурапчы — Ойууну — Урах-Күөрэ — Баһылай Алаада маршрутунан Мында-байыга тийэр.

Иһиктэн киирбит суолунан Болтонгодо тийэ барар. Нөгү күүтэр (четнай чыыһаларга) Чурапчы — Мугудай — Чыапнара (Бахсы) маршрутунан айаныыр, төһөр Болтонгодо тийэр.

Д. ЛАЗАРЕВ.
ПДУ начальнига.

Малдьэхси мччаттара Ада дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыттылаахтары, бойобуой орденнар уонна медаллар кала-лардарын Дмитрий Яковлевич

УДМУРТСКОЙ АССР. Ижевтээри автомобильнай заводка «ИЖ—1500 «Комби» сага логновой автомобиль модела өгөһү-лүннэ. Бу массына «Москвич—412» базатыгар олобуран айылынна. Кини тупсарай уонна табыгастаах. Калын өлбү түһ-рүн баран таһаары да тизийэххэ сеп эбэтэр түүн утуйуохха да сеп.

СНИМОНКА: «ИЖ—1500» автомобиль.

Е. Загулен фотота.

ССТА фотохрониката.

Көлүөнэлэр көрсүһүүлэрэ

Амосов, Иосиф Сергеевич Та-рабукин, Николай Николае-вич Корикины, колхознай ту-туу ветеринары Иван Михай-лович уонна Петр Иванович Корякины кытары көрсүт-тэр. Билдиртэр Ада дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии кыт-тыгыгар советскай жоруут ураты көрсү быһымтык туһунан дол-

гугуулаахтык көрсөтүлэр. Олохтоох комсомольскай та-рият секретара Татьяна Песте-рева участвак уолаттарын уон-на кыргыттарын ааттарыттан ааа көлүөнэ үгөстөрүн айым-нылаах үлөнөн чыгытэргэ өрөкүрдэ.

А. СОБАКИН.

Бүтүүтэ. Иһини 2 стр. нар.

Павлик салгыы күлэр-салар. Кинин билбэтин. Баҕар, эһиги ортобугуттар баара суо-лук, Ордук-хону тыллаһым — олус көпсөһүнүсхүм! Елена Петровна ийбэт эрэ дьону кытары көпсөт, атыттарга тылгыны быһа ыстаа. Эн кар-точкалар кириэс туруоруллу-бут. Ыа да, үчүгэмсый, эйэргэ-бэти буол! Кини өссө ону-маны лахсына түспүтэ, сал-гыгыга илиһтин эргичинэп-пактабытэ уонна тахсан бар-быта.

«Аны үтөн-аныан көрөрө буолаарай? — дии саныыр Ве-ра. Оттон Елена Петровна? Арай иһин эмнэ кинилэрдэн биһир буоллун!»

Захарова аан бастаан сэр-хэччыйбэтэ: эргичи бары туора дьон — кини итэҕэйэх-хэ? Бэйэбин билэрин курдук кини билэриний? Оттон ити, Павлик, власовец кимий?..

Түүн дьүөгэлэрэ утуйбутта-рын киннэ Елена Петровна илиһтинэн Вераны таарыйар.

— Чууммутук сыт! Павлик кэлэ сырытта дуо? — кини си-бигинэйэн саҕарар, харадын батары одуулуур. Вера бу — эмнэ туспа дьахтары эрэм-чэтэ.

— Сылдыбыта.
— Көпсөтэ дуо?
— Көпсөтэн. — Вера битэр-гэтэр. — туоххатын билбэтин? — Эһигин утан биэрбиттэр. — диир Елена Петровна. — Ой-мта тутун билбэки дуо? Тыллаан биэрбиттэр. Көпсө-лэрийбэ эһи карточкалар кириэс туруоруллубут. Ол ту-гун истигини дуо? Лааһыга хас биһирдэн киннэхэ учуот-туур карточка толороллор. Өскө онно кириэс болло ту-руордахтарына..

Өйдөөтүм. — диир Вера.
— Тугу этэбин иһит, ол эрээри эрэннэр: муннаан-сорт-тоон бардахтарына — этэн биһир-рэн суоҕа. Чэ сеп, андаа-йыма: онто да суох эһигини

билбэтин.. Фрау-монгол-майор-летчик! НВА — эн кинилэр тустарынан балайда итибит буолуохтааххын.. Ол эрээри кинилэргэ сорох атын дьон эмнэ баран тураллар. Биһиги-нэриттэн. Оннук наада буола-та. Биһигэ көмөлөһөрү. Хайы-үйбэ сорохтору өлөр өлүүттэн быһаан тураллар, өйдүүгүн дуо? Павлик погра-ничник этэ. кини — биһиги. Кэли хайдах буолуон уонна сэрии кэниттэн тоҕо НВА-да үлэлэбэтин биһиги-нэри-гэр хайдах данаастыан бэйэтэ да билбэт...

СЫРДЫК ХАЛЛААН

Павлик эмнэ этэн турар: «Баҕар сэрии кэниттэн би-һигини бэйэбит дьоммут ылаан кэбиһэхтэрин сеп. Эн верблюд буолбатаххын хайдах данаастааххын? Ол да буоллар, сиһи биһир: көмөлө-һүөххэ наада — төһөлөөх по-руот өлөн эрэрый?». Оттон эһи кини баҕарар кытары ала-баһын көпсөтэһин, киннэхэ баҕарар сөһөрүгүн — агита-тор курдук Тыллаан биэрэч-чилэр бааллар. Манна, бу ба-раана, кыргыттар ортолору-гар билбэтин. Оттон лааһыр үрдүнэн биллэн турар. Баҕар, Павлик эһигэ өссө көмөлө-һүөбэ...

Ол күнтэн ыла Вера Ки-рилловна сотору-сотору «то-бото ылдыар» буолбута. Кы-ратын билэр хаайылаахтара киирдэһинэ, Елена Петровна Вераны аһымтык хараһынан

көрөр уонна умса көрөн ба-ран: «Вера ылдыар!», диир. Оччоҕо Вера «бу кинини кы-тары көпсөтүмэ» дьон буола-рын өйдүүр.

Павлик кэли сылдыбата-да, Захарованы ыһыталаспа-тада. Түүн артиллерия тыаһа лааһыга ордун чуолкайдык иһиллэр буолбута. Вера үһө тыһынар: «Түргэниин даа, түргэниин!».

Суох, кини сураҕа сордох бэйэтин туһугар эрэ мохсу-бат. Биллэн турар, хас биһир-дин киннэхэ олох күндү. Аһардас олох эрэ буолбатах. Кини бурдуктаах баһыһаны, киннэ били уолчаан: «Биһи-хэ да буолбат, биһигэ да буолбат!» дьон сибиһирэһи-тин өйдөөн кэлэр.

«Тыһынааххын дуо эһи? — дии саныыр Вера. — Тыһы-нааххын дуо эһи. Ленка, бэ-йэ уокта да умайбат, ууга да тикирбэт. «Уточкабы-нын?» Тыһынааххын дуо эһиги, биһир полнаахтар-мы?.. Оо, табаарыс подпол-ковник, табаарыс подполков-ник! Мин биллэһин да бары-рын кытары биһиргэ көтө сылдыһам этэ!..»

Түүн кини Якутскай са-наан кэлэр. Дьэтин — этил-лихтээһин курдук — аһатын дьэтин. Кини, арам биллэһи-хана буолуой, тыһынаах буо-лук дуо иһэм?..

Павлигы өйдөөн кэлэр: «Үчүгэмсый даа, эйэргэбэти буол, эһигини утан биэрбит-тэр!..»

Арай ити ханыгыс да иһигэр сымыһа буоллун. От-тон Елена Петровна...

Ол эрээри ити сымыһа буолбатах этэ.

(Бүтүүтэ бэчээттэнэ).

ДУОБАКА СЕАНС

Сылаһыаҕы Культура дьы-титер Саха АССР дуобакка 1970 сыллаахы чемпионы, ССРС спордун мастарыгар кандидат Иван Панигин 21 дуоскада сеанс биэрэ. Сеанс 40 мүнүүтэ

иһинэн мастарга кандидат туһатыгар 17:4 ахсаанынан тү-мүктэннэ. Кыайыы үөрүүтүн учуутал В. К. Пестерев, меха-низатор Н. Н. Пермяков и си-тистилар.

В. ДАРБАСОВ.

Ханнык күрэхтэһиилэр буолуохтарай?

Быйыл жантай иһики «ту-гэр» өлбөх күрэхтэһиилэр ыһыт-лаллар буланнаныр. Кулун тутар 12 — 14 күннэригэр Н. Н. Тарскай уонна Николай Заха-ров биһиксириттэр аһаллаах көмүт тустууга өрүс иһин эйэ-риһээри зона күрэхтэһиитэ Чу-рапчы салыһыһыттар ыһытла-ра быһарыллына. Онно Уус-Маайа, Алексеевская, Мэгэ-Хангелас, Амма, Якутскай, Чу-рапчы 120 чулуу спортсменна-ра күрэх былдыһахтара. Алексеевскайтан спорт малотар-дара В. Андросов, К. Луковцев, Ю. Васильев, Якутскайтан Н. Табышев, Н. Неустроев, Н. Ермолаев, С. Алексеев, о. д. а. күүстөөх тустууктар хэ-лэллэрэ биһиги.

Маны таһынан Н. Захаров биһигиттэр 1952—1953 сылла-рга төрөөбүт биһиги сарсыһы-ырааларбит тустуохтара. Бу кү-рэхтэһиитэ биһиксээх мистотэ-тиксинбит эрэ бөрөстөр аны са-был Якутскай куоракка Тар-скай уонна Захаров биһиксирит-тэр аһаллаах күрэхтэһиитэ фина-лыгар кыттар быраалтанылар. Аһыт сыллаахка Тарскай ку-бога СГУ-гар, Захаров кубога Чурапчыга тиксибитэ. Быйыл иһиге кубок биһигэ хэһэриин курдук охсуһар соруктаахпыт.

Кулун тутар 20—21 күннэри-гэр Чурапчыга тыа хаһаайы-тыбатын профсоюзун үлэһиттэ-рин хайыһыга республиката-ды күрэхтэһиилэрэ ыһытлара биһиги. Манна уонтан таһа оройуонтан сүүсчөк спортсмен илин былдыһахтара. Биһиги оройуонмут чыһин спорт маас-

тарыгар кандидаттар А. Егря-фов, Г. Попов, Г. разрядтаах К. Макарова уо. д. а. көмүс-күөхтэрэ.

Быйыл «Урожай» общество республикатады совета хайы-һарга ветераннар сүүрүүлэри иһикс сыйын ыһтар, Бийи-гиттан И. Попов, А. Егряфов, Е. Дьячковская, А. Каргузов, Е. Филиппова састааптаах ха-мланд кыттыла. Быдырын үһүс мистотти ыһыттыра, бы-йыл ону туссарар соруктаах-тар. Күрэхтэһи Якутскай күө-ранка ыһытлар.

Быйыл сайын спорт нацио-нальной күрэхтэһиилэригэр Манчаары биһиксигэр спарта-иһада Якутскайга ыһытла-лар. Онно эдэрдэри сар-го спорт ветераннара хап-сарыга, национальной ыста-һыһыларга, маас тардыһыһыгар күрэхтэһиһтэрэ. Онон биһиги урунку биллһилээх тустууктар-быт С. Попов, Ф. Эверстов, С. Неустроев, А. Макаров, Н. Гуляев, П. Николаев, П. Ста-ростин, Х. Матвеев, быһыйдар К. Карпов, П. Лукин, Н. Заха-ров, Н. Никитов эрдэттэн ба-лэмнэллэрэ наада.

Оройуонга ыһыттыбыт спорттаһа эстафета маас тар-дыһыһыгар, гирада, ыстаны-ларга мөлхөһүтүн көрдөрдө. Онон физруктар, физоргдар спорт национальнай көрүһтэ-ригэр үһүлүчү болломтоһу ууран мистоттигэр спорттаһа секци-лары үлэлэтэллэрэ көрдөнөр.

В. НЕУСТРОЕВ.

спорткомитет председателэ.

9 БЫРЫҤҤАН ҮРДЭТТИЛЭР

«Тулауголь» комбинат шах-тердара кулун тутар 2 күнүгэр съезд иһиннээри социалисти-ческай эбэһэтэлиһтибэлэрин толордулар. Сыл саҕатыттан былааны таһынан 200 тыһы-мча тонна чох хөстөннө. Төхсү-нүгэ уонна олунууга Тула горняктара аһыт сыллааһар үлэ өнөрүн таһаарыһын 9 бырыһыан үрдэттилар.

ССТА.

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

Чурапчы орто оскуолатын администрацията, ИВСЛКС райкомун бюрота Чурапчы орто оскуолатын 1969 сыл-лаахха бүтэрбит, комсомол-ка, көтөрү иһтэр Якутскай лааһы фабрика үлэһитэ

**АРХИПОВА АНАСТАСИЯ
ЕГОРОВНА**

эдэр сааһыгар өлбүтүтэн баһаларын дьирин кутурдан-нарын бөкүөнүк төрөһүт-тэригэр, аймахтарыгар уонна табаарыстарыгар тиздэллэр.

Таптыр көргөннү, ийэ-бит, аймахыт, табаарыһыт
**ВАСИЛЬЕВА АГРАФЕНА
МИХАЙЛОВНА**

бу дьыл кулун тутар 1 күнү-гэр уһун, марахан мараһы кэниттэн өлбүтүт дьирин кутурданнарын кини көргөт-тэригэр, аймахтарыгар уонна табаарыстарыгар биллэрбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, аймахтара, табаарыстара.

БИҤИГИ ААДЫРЫСЫТ: Чурапчы солиһыһыта, Карл Маркс ууһуна 12 №-ро.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОННАРА: редактор — 0—89, тыа ха-йыһыһыһыт уонна культура, олох-дьаһах отдоһа-ра — 0—90, уопсай отдоһ — 0—91, типография — 0—95.

Редакцияда ыһтар сурунка садырыһы, аһаһыһыһы, аһыт өдө саһын төһөрү сурулуохтаах.